

# Markedsblikk Januar 2022

En vill desember avslutter et ekstraordinært år på markedene.

Måneden fulgte opp et generelt utrolig år på tvers av markedene. Med voldsomme prissvingninger på både elektrisitet og råvarer.



## En iskald jul ble etterfulgt av et væerskifte

Markedene hadde fryktet en kald vinter, og i desember ble dette til virkelighet.

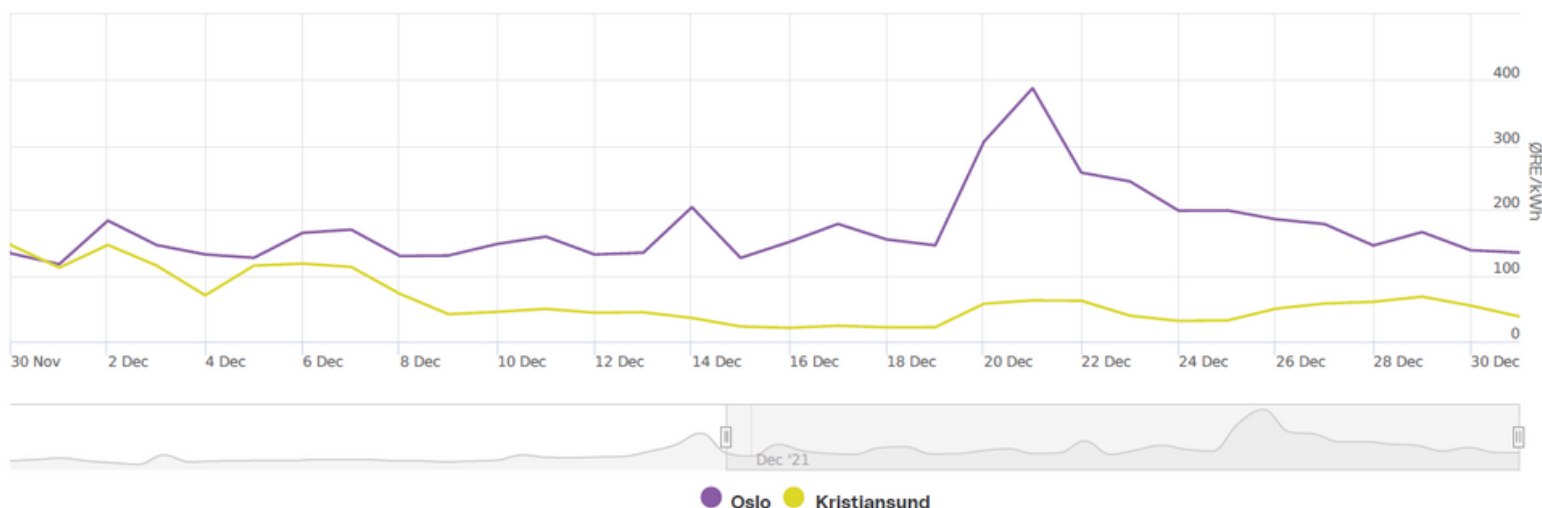
Temperaturene falt i hele Skandinavia, og underskuddet i hydrobalansen økte igjen etter å ha falt på senhøsten. Men omkring juletid endret værutsiktene seg, og temperaturene begynte å stige igjen før nyttår.

## Ekstreme svingninger kjennetegnet desember.

**Den korte kurven:** Desember ble, iallfall frem til jul, kjennetegnet av nye voldsomme prisstigninger på det skandinaviske kraftmarkedet, der spotpriser i de tett befolkede delene i Sør-Skandinavia steg voldsomt. Årsaken var kalde og tørre værutsikter, samt at visse prognoser spådde at denne utviklingen ville fortsette langt inn i januar. Fra jul og frem til nyttår stupte imidlertid markedet igjen, noe som betyr at Q2-22-kontrakten, som nå er nærmeste kvartalskontrakt, ved nyttår kostet 49,00 EUR/MWh – stort sett samme nivå som i begynnelsen av desember.

**Den lange kurven:** Også i den lange enden av kurven har svingningene vært voldsomme i desember, men i motsetning til måneds- og kvartalskontrakterne endte årskontraktene for 2023 og 2024 måneden med en samlet merkbar stigning. Ut over frykten for en kald vinter ble stigningene tilskrevet voldsomt stigende tyske strømpriser, fortsatt uro om gassforsyningene til Europa samt ny usikkerhet omkring den franske kjernekraftsektoren, som er rammet av flere nedstengninger enn normalt på denne tiden av året. Den skandinaviske 2023-kontrakten kostet 1. januar 36,25 EUR/MWh, ca. 10 % mer enn ved inngangen til desember.

## Utvikling i områdepriser for desember 2021.



## Høydramatisk avslutning på året i Skandinavia.

2021 har vært et tvers igjennom ekstraordinært år på det skandinaviske kraftmarkedet, noe som ble understreket av rekordhøye priser i hele markedet i desember.

De fra før ekstremt høye skandinaviske elprisene steg ytterligere i desember, da vi nådde nye rekordhøye nivåer på både spot- og forwardmarkedet. Dette understreket hvilket utrolig år vi har vært gjennom. Svingninger som tidligere ble regnet som helt utenkelige, har nå blitt mer eller mindre hverdagskost, og både forbruks- og tilbudssiden har måttet omstille seg til en helt ny hverdag som etter alle solemerker kommer til å fortsette i det nye året.

Gjennomsnittlig systempris for desember ble hele 147,18 EUR/MWh, noe som er hele 70 % høyere enn den forrige rekorden tilbake i september. Da EPAD-ene ikke minst i Sør-Skandinavia også holdt seg skyhøye, har den samlede elprisen skutt i været – gjennomsnittsprisen for måneden lå på mellom 170 og 195 EUR/MWh i alle prisområder bortsett fra Nord-Norge og Nord-Sverige.

### Store samlede stigninger gjennom året

Gassmangel i Europa, svekket hydrobalanse og skyhøye strømpriser på kontinentet var nok en gang de sentrale punktene i markedet i desember, slik det har vært i størsteparten av 2021. Nå ved årsslutt kan vi oppsummere at det har vært et ekstraordinært år med svært store prissvingninger.

Mens 2020 ble et ekstremt billig år grunnet mildt og vått vær samt koronapandemiens plutselige grep om Europa, var 2021 det dyreste året noensinne for skandinaviske spotkunder siden systemprisen ble innført. Gjennomsnittlig systempris for året ble 62,31 EUR/MWh, ca. seks ganger dyrere enn i 2020 og henholdsvis 40 % og 60 % høyere enn nivåene fra henholdsvis 2018 og 2019, som ble regnet som svært dyre år. Men det er ikke bare systemprisen som har steget kraftig. Også EPAD-ene har nådd rekordhøye nivåer i flere prisområder, noe som altså har ført til et enormt samlet prishopp. I de to danske prisområdene var årsgjennomsnittet på ca. 88 EUR/MWh mer enn dobbelt så høyt som i noen av de foregående ni årene. Et tilsvarende bilde med priser langt over de tidligere rekordene gjorde seg gjeldende i de sørlige delene av Sverige og Norge samt i Finland. Se detaljer for prisområdene i tabellen nedenfor.

### Nye kabler presser markedet oppover

Også på terminmarkedet har vi sett voldsomme stigninger i løpet av 2021. Systemforwarden for 2022, som var den mest etterspurte årskontrakten det foregående året, startet året med en pris på 28,25 EUR/MWh og sluttet like før nyttår på hele 62,08 EUR/MWh – en stigning på hele 120 % i løpet av året. Faktisk var kontrakten like før jul helt oppe i 78,20 EUR/MWh, før nivået altså falt drastisk frem til nyttår. Den største daglige svingningen i kontrakten i løpet av året var 7,40 EUR/MWh. Dette skjedde mandag 21. desember, på et tidspunkt da markedet var rammet av ren panikk i frykt for en iskald vinter. var 2021 det dyreste året noensinne for skandinaviske spotkunder siden systemprisen ble innført. Gjennomsnittlig systempris for året ble 62,31 EUR/MWh, ca. seks ganger dyrere enn i 2020 og henholdsvis 40 % og 60 % høyere enn nivåene fra henholdsvis 2018 og 2019, som ble regnet som svært dyre år. Men det er ikke bare systemprisen som har steget kraftig. Også EPAD-ene har nådd rekordhøye nivåer i flere prisområder, noe som altså har ført til et enormt samlet prishopp. I de to danske prisområdene var årsgjennomsnittet på ca. 88 EUR/MWh mer enn dobbelt så høyt som i noen av de foregående ni årene. Et tilsvarende bilde med priser langt over de tidligere rekordene gjorde seg gjeldende i de sørlige delene av Sverige og Norge samt i Finland. Se detaljer for prisområdene i tabellen nedenfor.

### Nye kabler presser markedet oppover

Også på terminmarkedet har vi sett voldsomme stigninger i løpet av 2021. Systemforwarden for 2022, som var den mest etterspurte årskontrakten det foregående året, startet året med en pris på 28,25 EUR/MWh og sluttet like før nyttår på hele 62,08 EUR/MWh – en stigning på hele 120 % i løpet av året. Faktisk var kontrakten like før jul helt oppe i 78,20 EUR/MWh, før nivået altså falt drastisk frem til nyttår. Den største daglige svingningen i kontrakten i løpet av året var 7,40 EUR/MWh. Dette skjedde mandag 21. desember, på et tidspunkt da markedet var rammet av ren panikk i frykt for en iskald vinter.

## Gassmarkedet fortsatt toneangivende.

Gassmarkedet fikk mange overskrifter i 2021 med forsyningskrise, konflikt mellom EU og Russland samt ekstreme prisstigninger. 2022 kan også meget vel bli et turbulent år.

Vi har vært gjennom et høydramatisk 2021 på det europeiske gassmarkedet, der prisene allerede i løpet av våren begynte å stige grunnet kaldt vær samt lave lagertall på hele kontinentet. Utviklingen skjøt voldsom fart i årets andre halvdel, og både dagspriser og terminkontrakter steg til nye rekordhøyder utover høsten. Markedet har vært utsatt for en «perfekt storm», der stort sett alle indikatorer har pekt samme vei. Både vær og storpolitikk har vært avgjørende.

De økte prisene understrekes blant annet av de leverte prisene på den ledende europeiske gassbørsen, TTF. I årets fire første måneder var gjennomsnittlig dagspris ca. 18-19 EUR/MWh, men deretter startet prisstigningene. I løpet av de tre sommermånedene var gjennomsnittlig leveringspris ca. 37 EUR/MWh, og utover høsten bredte panikken seg med eksplosive stigninger på markedet. I september var gjennomsnittsprisen 64 EUR/MWh, i oktober 86 EUR/MWh, og både i november og desember lå prisen i gjennomsnitt på 93 EUR/MWh.

### Russland i fokus grunnet ny gassledning

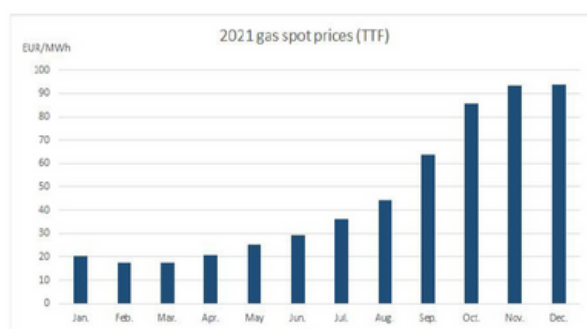
En av de viktigste årsakene til de store prishoppene er at den nye gassledningen mellom Russland og Tyskland, Nord Stream 2, som skulle sørge for et stabilt høye gassleveranser vestover til EU, ennå ikke er kommet i drift og heller ikke ser ut til å komme i drift med det første. Problemene med Nord Stream 2 og den juridiske tautrekkingen prosjektet har endt i, har vært grundig dekket i våre publikasjoner det siste året. Imidlertid er det fortsatt krise ved inngangen til 2022, og det er bred enighet om at det i beste fall fortsatt vil gå flere måneder før ledningen settes i drift og er klar til å forsyne gasshungrige vesteuropeere.

Selv om Russland aldri har innrømmet sammenhengen, har flere analytikere gjennom hele høsten pekt på den manglende godkjenningen av Nord Stream 2 som årsaken til de svært små gassleveransene fra Russland til Europa gjennom eksisterende gassledninger. Russlands krig med Ukraina samt EUs svært anstrengte forhold til Hviterussland har forverret forholdet ytterligere, og har ført til at gassleveransene til EU har vært lave, samt at gasslagrene har en svært lav fyllingsgrad for vintermånedene i forhold til normalen.

### Høy etterspørsel i Asia

Det er ikke bare i Europa at gassprisene har vært høye. Også Asia har hatt et år med ekstremt høye priser, noe som har økt presset på Europa ytterligere. Mye av gassen som tradisjonelt har blitt sendt til Europa, har isteden blitt transportert til Det fjerne Østen. Dette er fordi produsentene har tjent bedre på å selge gassen der.

Alt i alt står vi altså i en svært presset situasjon på gassmarkedene ved inngangen til årets første kvartal, som normalt er høysesong for gassforbruk i Europa. Selv om været naturligvis blir avgjørende, vil markedene også fortsatt holde øye med det politiske spillet mellom EU og Russland. Her vil en eventuell godkjenning av Nord Stream 2 naturligvis vil være et avgjørende punkt som kan snu utviklingen og få prisene til å falle tilbake til et mer vanlig nivå sett i et historisk perspektiv.



## Atomkraft.

Den store nyheten innen atomkraft er at den mer enn ti år forsinkede reaktoren Olkilouto 3 i Finland forventes å starte testing midt i januar, mens full oppstart er planlagt til begynnelsen av juni. Reaktoren, som har en installert kapasitet på 1600 MW, vil få en enorm innflytelse på markedet ikke minst i Finland, som under ellers like forhold vil gå fra å være et høyprisområde til å bli et av de billigere landene i Skandinavia.

I begynnelsen av januar går alle de andre skandinaviske atomreaktorene for fullt, og det ventes ingen produksjonsstopp i løpet av de kommende månedene, når man trenger alle reaktorer for å unngå at prisene stiger til nivåene vi så før jul.

## Konkusjonen.

**Den korte kurven:** Den avgjørende endringen på det skandinaviske kraftmarkedet nå etter nyttår sammenlignet med situasjonen før jul er naturligvis at værbildet har endret seg totalt. De siste værprognosene spår relativt mildt og vått vær i overskuelig fremtid. Det gir naturligvis rom for merkbare prisfall særlig i den korte enden av markedet, da markedet skjøt i været i slutten av 2021 som følge av prognoser om kaldt og tørt vær. Underskuddet i hydrobalansen ser ut til å minske raskt Analysebyrået PointCarbon forventer at underskuddet vil ligge på ca. -10 TWh i slutten av januar. Til sammenligning hadde underskuddet ved juletid vokst til nesten -30 TWh.

Vi vurderer derfor sannsynligheten for fallende priser som størst for korte systemforwards, herunder månedskontraktene for februar og mars samt kommende kvartalsforward, Q2-22. Risiko for nye prisstigninger kan imidlertid ikke utelukkes i tilfelle nye værskifter eller utviklinger på relaterte markeder.

**Den lange kurven:** Også i den lange enden av kurven tror vi mest på prisfall. Dersom værprognosene slår til og vi får en mild januar, vil det være en mulighet for at også årskontraktene for 2023 og 2024 kan følge med den korte enden av markedet ned.

## Prisforventninger for vårt område i Euro.

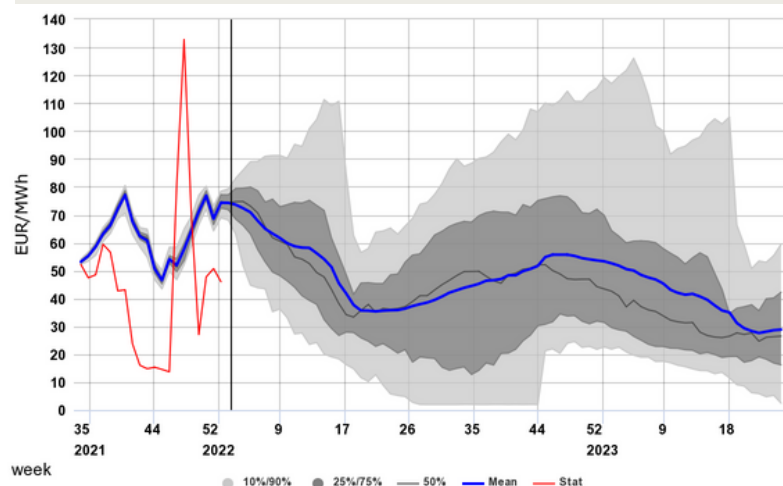
Grafen under viser blant annet utviklingen i pris (rød linje) for 2021 fra uke 35-52. Som dere ser så ble faktisk pris i en periode markant høyere enn det markedet forventet. Den blå linjen viser prisprognosen for vårt område. Det grå området markerer utfallsrommet, dvs usikkerheten rundt prisutviklingen fremover. Som dere ser så er det tidvis stor usikkerhet og spesielt da knyttet til hvordan prisene vil bli på vinteren.

Ressurssituasjonen i vårt område er god sammenlignet med i Sør hvor det er knapphet på vann. Hvis vi ser bort fra skyhøye priser i perioden 26.11 til 7.12 i fjor, er vi nå tilbake til lave priser for vårt område og vi ser igjen store områdeforskjeller.

**Prisforventning for vårt område inneværende år samt årene 2023 og 2024 i øre/kWh:**

2. kvartal 2022: 39,51  
3. kvartal 2022: 37,36  
4. kvartal 2022: 43,15

År 2023: 39,26  
År 2024: 44,92



**Ta gjerne kontakt for en hyggelig kraftprat!**

Turid H. Sevaldsen, KAM-Storkundeansvarlig  
Mobil: +47 99 28 15 04 / E-post: [turids@neas.mr.no](mailto:turids@neas.mr.no)

**NEAS**